

PT-2/HALF YEARLY EXAMINATION, 2022-23

SANSKRIT

Time - 7:15 AM to 9:30 AM

Class – VII

M.M. : 80

Date – 03.09.2022 (Saturday)

Name of the student _____ Section _____

प्र.1 - अधोलिखितं गद्यांशम् पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेन चित्वा लिखत - 2x5=10

“स्त्रीशिक्षाक्षेत्रे अग्रगण्या पण्डिता रमाबाई 1858 तमे ख्रिष्टाब्दे जन्म अलभत । तस्याः पिता अनन्तशास्त्री डोंगरे माता च लक्ष्मीबाई आस्ताम् । तस्मिन् काले स्त्रीशिक्षायाः स्थितिः चिन्तनीया आसीत् । स्त्रीणां कृते संस्कृतशिक्षणं प्रायः प्रचलितं नासीत् । किन्तु डोंगरे रूढिबद्धां धारणां परित्यज्य स्वपत्नीं संस्कृतमध्यापयत् । एतदर्थं सः समाजस्य प्रतारणाम् अपि असहत । अनन्तरं रमा अपि स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती । भ्रमणक्रमे सा कोलकातां प्राप्ता । संस्कृतवैदुष्येण सा तत्र ‘पण्डिता’ ‘सरस्वती’ चेति उपाधिभ्यां विभूषिता । 1880 तमे ख्रिष्टाब्दे सा विपिनबिहारीदासेन सह बाकीपुर न्यायालये विवाहम् अकरोत् ।“

(क) का मातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती ?

(अ) पितुः (ब) रमाबाई (स) भगिन्याः (द) ज्येष्ठात्

(ख) रमाबाई कदा जन्म अलभत ?

(अ)1881 (ब)1851 (स)1858 (द)1880

(ग) कासाम् कृते संस्कृतशिक्षणं प्रायः प्रचलितं नासीत् ?

(अ) अनन्तशास्त्री डोंगरे (ब) लक्ष्मीबाई (स) संस्कृतशिक्षां (द) स्त्रीणाम्

(घ) रमायाः मातुर्नाम किम् ?

(अ) लक्ष्मीबाई (ब) अनन्तशास्त्री डोंगरे (स) विपिनबिहारीदास (द) पण्डिता

(ङ) रमाबाई केन सह विवाहम् अकरोत् ?

(अ) हंटरमहोदयेन (ब) विपिनबिहारीदासेन (स) ब्रह्मसमाजेन (द) अनन्तशास्त्रिणा

प्र.2 अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेन चित्वा लिखत - 2x5=10

(क) लम्बमानं कूर्मं दृष्ट्वा के अधावन् ?

(अ) कम्बुग्रीवः (ब) हंसौ (स) वृक्षाः (द) पौराः

(ख) सर्वदा कुत्र सुखम् ?

(अ) परावलम्बने (ब) स्वावलम्बने (स) शयने (द) गृहे

(ग) लोके पुनः पुनः कानि भवन्ति ?

(अ) भोजनानि (ब) शरीराणि (स) धनानि (द) किमपि न

(घ) कासां शिक्षायै रमाबाई स्वकीयं जीवनं अर्पितवती ?

(अ) नारीणाम् (ब) पुरुषाणाम् (स) बालानाम् (द) धनिकानाम्

(ङ) सत्यता कदा व्यवहारे स्यात् ?

(अ) कदापि न (ब) एकवारम् (स) द्विवारम् (द) सर्वदा

प्र.3 अधोलिखितं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पंचवाक्येषु चित्रवर्णनं कुरुत - 2x5=10

मञ्जूषा -

नगरस्य, द्वौ बालौ, भ्रमतः, अधः, वृक्षस्य, भवनानि, युवानौ, सज्जनपुरुषः, चित्रे, पुष्पाणि, पठति, क्रीडतः, सरणिः, तिष्ठति, एतत् चित्रम्, सन्ति, अस्ति, अत्र, एकः बालः

प्र.4 अधोलिखितं गद्यांशम् पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेन चित्वा लिखत - 2x5=10

“एकस्मिन् वने जीवकः नामकः एकः सिंहः वसति स्म । एकदा देवदत्तः नामकः एकः मूषकः तत्र आगच्छत् । सः सुप्तस्य सिंहस्य पृष्ठे अनृत्यत् तस्य केशान् च अकृन्तत् । सिंहः क्रोधितः अभवत् । एतत् दृष्ट्वा मूषकः अवदत् - ” कृपाम् कुरु, माम् च न मारय इति ।”

(क) सिंहस्य पृष्ठे कः नृत्यम् अकरोत् ?

(अ) मूषकः (ब) सिंहः (स) केशान् (द) जीवकः

(ख) सिंहः कुत्र वसति स्म ?

(अ) गृहे (ब) नद्याम् (स) वने (द) बिले

(ग) कः क्रोधितः अभवत् ?

(अ) मूषकः (ब) कृपा (स) वनः (द) सिंहः

(घ) सिंहस्य किम् नाम आसीत् ?

(अ) जीवकः (ब) मूषकः (स) सिंहः (द) क्रोधितः

(ङ) 'कृपाम्' इति पदे का विभक्तिः अस्ति ?

(अ) प्रथमा (ब) द्वितीया (स) तृतीया (द) चतुर्थी

प्र.5 अधोलिखितेषु प्रश्नेषु रेखांकितपदस्य प्रश्ननिर्माणं विकल्पेन चित्वा लिखत - 1x5=5

(क) व्यवहारे सर्वदा ऋजुता विधेया ।

(अ) का (ब) कुत्र (स) कदा (द) कः

(ख) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति ।

(अ) कः (ब) कया (स) कस्य (द) का

(ग) रमाबाई मुम्बईनगरे 'शारदा-सदनम्' अस्थापयत् ।

(अ) कुत्र (ब) कः (स) का (द) कस्य

(घ) सत्येन वाति वायुः ।

(अ) कया (ब) किम् (स) केन (द) के

(इ) मृत्युः न प्रतीक्षते ।

(अ) कः (ब) किम् (स) के (द) का

प्र.6 अधोलिखितेषु प्रश्नेषु मञ्जूषातः पदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

1x5=5

सदा, भक्षयिष्यामः, द्वादश, च, अलम्

(क) वयम् गृहं नीत्वा कूर्मं .....

(ख) लता मेधा .....विद्यालयम् गच्छतः ।

(ग) .....विवादेन ।

(घ) भक्तः.....ईश्वरं स्मरति ।

(इ) मासाः..... भवन्ति ।

प्र.7 अधोलिखितेषु प्रश्नेषु निर्देशानुसारं विकल्पेभ्यः उचितं शब्दरूपं चित्वा लिखत -

1x5=5

(क) 'देव' शब्दस्य सप्तमी बहुवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) देवस्य (ब) देवानाम् (स) देवयोः (द) देवेषु

(ख) 'रमा' शब्दस्य षष्ठी बहुवचने किम् रूपं भविष्यति?

(अ) रमाः (ब) रमाभिः (स) रमाणाम् (द) रमया

(ग) 'मित्र' शब्दस्य तृतीया एकवचने किम् रूपं भविष्यति?

(अ) मित्रम् (ब) मित्रेण (स) मित्राणि (द) मित्रस्य

(घ) 'किम्' (पुल्लिङ्ग) शब्दस्य तृतीया द्विवचने किम् रूपं भविष्यति?

(अ) केन (ब) कस्मात् (स) कस्य (द) काभ्याम्

(इ) 'किम्' (स्त्रीलिङ्ग) शब्दस्य षष्ठी एकवचने किम् रूपं भविष्यति?

(अ) का (ब) कया (स) कस्याः (द) कस्याम्

प्र.8 अधोलिखितेषु प्रश्नेषु निर्देशानुसारं विकल्पेभ्यः उचितं धातुरूपं चित्वा लिखत -

1x5=5

(क) 'पठ्' धातोः लट्लकारे मध्यमपुरुष- बहुवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) पठामि (ब) पठिष्यथ (स) पठिष्यामः (द) पठिष्यन्ति

(ख) 'गम्' धातोः लट्लकारे प्रथमपुरुष- द्विवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) गच्छति (ब) गच्छन्ति (स) गच्छसि (द) गच्छतः

(ग) 'दृश्' धातोः लट्लकारे उत्तमपुरुष- एकवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) पश्यसि (ब) द्रक्ष्यथ (स) पश्यामि (द) पश्यथ

(घ) 'चल्' धातोः लट्लकारे उत्तमपुरुष- बहुवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) चलामः (ब) चलामि (स) चलन्ति (द) चलथः

(इ) 'भू' धातोः लङ्लकारे प्रथमपुरुष- एकवचने किम् रूपं भविष्यति ?

(अ) अभवः (ब) अभवम् (स) अभवन् (द) अभवत्

प्र.9 अधोलिखितेषु प्रश्नेषु निर्देशानुसारं विकल्पेभ्यः उचितं संख्यापदम् चित्वा लिखत -

1x5=5

(क) सप्ताहे (7).....दिवसाः भवन्ति ।

(अ) पञ्च (ब) त्रयः (स) सप्त (द) नव

(ख) वृक्षे (2) .....फले स्तः ।

(अ) द्वौ (ब) द्वयानि (स) द्वाम् (द) द्वे

(ग) अत्र (9).....गजाः भ्रमन्ति ।

(अ) नव

(ब) दश

(स) सप्त

(द) एकोनविंशतिः

(घ) गृहे (15)..... छात्राः कार्यम् कुर्वन्ति ।

(अ) त्रयोदश

(ब) पञ्चदश

(स) सप्तदश

(द) एकादश

(ङ) एकस्मिन् हस्ते (1).....अंगुष्ठः भवति ।

(अ) एकम्

(ब) एकः

(स) एका

(द) चत्वारः

प्र.10 अग्रजस्य विवाहार्थं दिनत्रयस्य अवकाश-हेतु प्रधानाचार्यं प्रति पत्रं लिखत -

1/2x10=5

श्रीमान् प्रधानाचार्यमहोदयाः

ओ. पी. जिंदल विद्यालयः,

रायगढ़नगरम् ।

तिथिः 03.09.2022

श्रीमन् !

सेवायाम् (1)_____ निवेदनम् (2)_____ यत् मम ज्येष्ठस्य (3)_____ विवाहः

(4)_____ भविष्यति । (5)_____ तु वाराणसीं गमिष्यति । अतः (5)_____ दिनत्रयस्य

(7)_____ प्रदाय (8)_____ ।

(9)_____

भवदीया

(10)_____

सुप्रिया

मञ्जूषा -	अस्ति, इदम्, परश्वः, अनुगृहणन्तु, भ्रातुः, वरयात्रा, अवकाशम्, शिष्या, धन्यवादः, महयम्,
-----------	---

प्र.11 अधोलिखितसंवादे रिक्तस्थानानि मञ्जूषायाः समुचितपदैः पूरयत -

1x5=5

अर्चना - हे कविते! किम् त्वम् 1.....विद्यालयं गमिष्यसि ?

कविता - नैव श्वः तु शनिवासरः अस्ति अतएव मम 2..... अस्ति ।

दिव्या - तर्हि अद्य सायंकाले कुत्रचित् 3.....चलिष्यामः ।

वन्दना - अस्तु, अप्पुगृहे चलिष्यामः तत्र "ऑयेस्टर" इत्यस्मिन् स्थाने सानन्दम् 4.....।

सुमायरा - तर्हि शीघ्रं चल तत्परा च 5.....।

मञ्जूषा -	अवकाशः, भव, भ्रमणाय, श्वः, विहरिष्यामः ।
-----------	--

प्र.12 अधोलिखितानाम् वाक्यानाम् संस्कृतेन अनुवादं कृत्वा लिखत -

1x5=5

(क) वह घर जाता है ।

(ख) बालक पुस्तक पढते हैं ।

(ग) तुम खेल रहे हो ।

(घ) जंगल में मोर नाच रहे हैं ।

(ङ) वे सब पत्र लिखती हैं ।

